



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Commentaria et disputationes scholastica in Summam D.
Thomae Aquinatis**

Nazarius, Johannes P.

Coloniae, 1621

Articvlvs II. Vtrum Christus habuerit scientiam, quam habent Beati, vel
comprehensores.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82325](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82325)

tanquam inanime organum, ergo multo magis est tanquam hereticus execrandus, qui docet hominem, cum Deum videt, nihil penitus operari. Præterea in eodem Concilio, & *señ. can. 10.* definitur contra Lutherum & contra Osiandrum hæreticos, quod non sumus iusti formaliter per iustitiam, quæ est in Christo: ergo hæreticum est asserere beatos esse beatos, & videre Deum per visionem in Deo existentem. *Resp.* quidam hoc argumento probari sententiam illam esse erroneam, quia per bonam consequentiam deducitur opposita veritas ex definitionibus dicti Concilii: non tamen probari esse hæreticam: quia non expresse definitur ibi opposita veritas. *Sed hæc responsio* supponere videtur vnum falsum, videlicet non esse hæreticas illas propositiones, quæ per necessarium, & euidenter consequentiam ex definitionibus vniuersalium Conciliorum deducuntur: cuius oppositum docent Canus & Penna locis supra notatis. *Aliiter ergo respondeo* & dico consequentias illas non esse satis euidentes: quia dicent illius opinionis assertores animam Christi, & alios beatos Deum increata visione videntes non se habere mere passiue, sed vere ac proprie agere & operari operatione increata illis à Deo communicata, quatenus actio formaliter est, quamuis ab eis producta non esset, & similiter dicent de iustificatione per Christi iustitiam imputatam, & de videre visione increata ipsi videnti communicata, quoniam illa extrinseca est, & non potest facere hominem formaliter iustum, sed oportet ut iustitiam habeat formaliter inherenter, ut vere & proprie sit & nuncupetur iustus: at visio increata ponitur à prædictis opinantibus, ita communicari animæ Christi & aliis beatis, vtilis formaliter insit magis & intimius, quam per inherenteriam licet in *1. p. q. 12. a. 2.* diximus de essentia diuina respectu intellectus creati Deum videntis. Alia argumenta ex prædictis facile diluuntur.

ARTICVLVS II.

Utrum Christus habuerit scientiam, quam habent Beati, vel comprehensores.

Infr. art. 3. cor. B. op. 3. cap. 123. **A**D secundum sic proceditur. Videtur, quod in Christo non fuerit scientia Beatorum, vel comprehensorum. scientia enim Beatorum est per participationem diuini luminis: secundum illud *psal. 35.* In lumine tuo videlimus lumen. Sed Christus non habuit lumen diuinum tantquam participatum, sed ipsam diuinitatem in se habuit substantialiter manentem: secundum illud *Coloss. 2.* In Christo inhabitat omnis plenitudo diuinitatis corporaliter. Ergo in Christo non fuit scientia Beatorum.

Præterea, scientia Beatorum eos beatos facit, secundum illud *ioan. 17.* Hac est vita æterna, ut cognoscant te solum verum Deum: & quem misisti Iesum Christum. Sed homo ille fuit beatus ex hoc ipso, quod fuit Deo vnitus in persona: secundum illud *psal. 64.* Beatus quem elegisti, & asumpsisti. Non ergo oportet potere in ipso scientiam Beatorum.

Præterea, scientia duplex homini competit, vna secundum suam naturam, alia supra naturam. scientia autem Beatorum, quæ in diuina visione consistit, non est secundum naturam hominis, sed supra eius naturam. In Christo autem fuit alia supernaturalis scientia multo altior, scilicet scientia diuina. Non ergo potuit in Christo esse scientia Beatorum.

Sed contra, scientia Beatorum in Dei cognitione consistit. Sed ipse plene cognouit Deum, etiam secundum quod homo: secundum illud *ioan. 8.* Scio eum, & sermonem eius seruo. Ergo in Christo fuit scientia Beatorum.

Respondeo dicendum, quod illud, quod est in potentia, Naz. in D. T. hom. 3. part. em.

Aducitur in actum per id, quod est actu: oportet enim esse calidum id, per quod alia calefiunt. Homo autem est in potentia ad scientiam Beatorum (quæ in Dei visione consistit) & ad eam ordinatur sicut ad finem: est enim creatura rationalis capax illius beatæ cognitionis, in quantum est ad imaginem Dei. Ad hunc autem finem beatitudinis homines reducuntur per Christi humanitatem, secundum illud *Hebr. 2.* Decebat eum, propter quem omnia, & per quem omnia, qui multos filios in gloriam adduxerat, auctorem salutis eorum per passionem consummari. Et ideo oportuit, quod cognitio beatæ in Dei visione consistens excellentissime Christo homini conueniret: quia semper causam oportet esse potius causato.

Ad primum ergo dicendum, quod diuinitas vnita est humanitati Christi secundum personam, non secundum essentiam, vel naturam: sed cum vnitate persona remanet distinctio naturarum. Et ideo anima Christi, quæ est pars humane nature per aliquod lumen participatum à natura diuina, perfecta est ad scientiam beatam, quæ Deus per essentiam videtur.

Ad secundum dicendum, quod ex ipsa vnione homo ille est beatus beatitudine in reata, sicut ex vnione est Deus. Sed præter beatitudinem increatam oportuit in natura humana Christi esse quandam beatitudinem creatam, per quam anima eius in ultimo fine humane nature constitueretur.

Ad tertium dicendum, quod visio, seu scientia beatæ est quodammodo supra naturam anime rationalis, in quantum scilicet propria virtute ad eam peruenire non potest. Alio vero modo est secundum naturam ipsius, in quantum scilicet secundum naturam suam est capax eius, prout scilicet est ad imaginem Dei facta: ut supra dictum est. Sed scientia increata, est omnibus modis supra naturam anime humane.

Forma Textus.

CONCL. est: Oportuit, quod cognitio beatæ in Dei visione consistens excellentissime Christo homini conueniret. Probatur prima pars: quia illud, quod est in potentia, reducitur in actum per id, quod est actu: Sed homo est in potentia ad scientiam Beatorum, quæ in Dei visione consistit, ad quem reducitur per Christi humanitatem: ergo oportuit, quod cognitio beatæ in Dei visione consistens Christo homini conueniret. Maior probatur exemplo: quia oportet esse calidum id, per quod alia calefiunt. Minor quo ad primam partem probatur: Quia creatura rationalis est capax illius beatæ cognitionis, in quantum est ad imaginem Dei, & ad eam ordinatur sicut ad finem. Quo ad alteram vero partem probatur ex dicto Apost. ad *Hebr. 2.* Secunda demum pars conclusionis, quod scilicet excellentissime &c. probatur, Quia semper causam oportet esse potius causato.

Expositio Textus.

VIDENDA sunt, quæ scribunt S. D. & eius expositores infra *q. 34. a. 4.* vbi quaeritur: an Christus fuerit perfectus comprehensor in primo instanti suæ conceptionis, & *q. 46. art. 8.* vbi quaeritur: an tota anima Christi in passione frueretur fruitione beatæ, & Melchior Canus de locis Theol. lib. 12. cap. 14.

Concl. huius articuli probant optimis argumentis Medina super hoc *a. & infr. q. 34. a. 4.* Suarez disp. 25. sect. 1. Val. puncto 2. & Aluar. disp. 52. quos vide, si placet. Vide etiam, quæ notat Caiet. circa discursum D. Tho. & circa responsum ad tertium argumentum.

Sed præterea duo notanda sunt. Primum est, beatam illam visionem non impedisse Christi sensus exteriores aut interiores ab eorum operationibus: ut ostendimus in *1. p. q. 12. a. 11.* in secunda Controu. de mente D. Tho. locis ibi notatis: quibus adde

Mm 3

per-

perfectiorem luminis gloriæ & visionis propriam esse causam, ut inferiores potentie cognoscitur a suis actibus non impediuntur in Christo & in beatis. Cuius materia corporalis euenit in Moysē & Paulo propter luminis & visionis imperfectiorem: erant enim in his lumen & visio ad modum passionis transeuntis, non autem ad modum habitus seu qualitatis permanentis.

Secundum est Christi animam fuisse beatam formaliter per visionem Dei, non autem per visionem cum Verbo personalem, ut asserunt quidam recentiores. Primo quoniam, ut ait S. Tho. in 1. 2. q. 3. art. 5. beatitudo est operatio, non quæcunque, sed optima: hæc autem est illa, quæ est optimæ potentie scilicet intellectus respectu optimi obiecti, scilicet boni diuini, in quo supereminenter continentur omnia bona desiderabilia: talis autem actus est visio, quæ Deum per essentiam videt anima Christi: igitur per hæc visionem est beata formaliter. Secundo: beatitudo formaliter est operatio, quæ est affectio summi boni: hæc autem est visio, ut probat S. D. in 1. 2. q. 3. art. 1. & seq. ergo. Tercio: Deus non est beatus secundum rationem essentiam, secundum quam est idem sibi, sed secundum intellectualem operationem, ut ait S. D. 1. p. q. 26. art. 2. in c. & ad 1. ergo similiter anima Christi non est beata secundum rationem personalitatis aut diuinitatis, cui personaliter vnitur, sed ratione visionis: Consequenter patet: quia beatitudo nostra est participatio diuinæ beatitudinis: ergo debet cum illa proportionalem habere similitudinem, ut nostra, sicut & illa in operatione consistat. Ultimo: Beatitudo formaliter non ita debet esse summum bonum, ut non ordinetur ad altioris ordinis bonum: sed satis fuerit, si bona omnia eiusdem ordinis cum illa ordinentur ad eam, ipsa vero ad nihil aliud eiusdem ordinis ordinetur: at visio Dei in anima Christi talis est: ergo. Maior probatur: Quia beatitudo formalis in creaturis est operatio creata, quæ est affectio summi boni tanquam ultimi finis, ad quem ordinatur, ut patet ex 1. 2. locis paulo ante notatis. Minor vero probatur: quia visio animæ Christi finis est omnium habituum supernaturalium existentium in eadem anima: ergo licet hæc visio ordinetur ad bonum altioris ordinis, scilicet ad unionem hypostaticam, non ideo desinit esse beatitudo. Et per hæc diluuntur obiecta, quæ ex ratione maioris nobilitatis bonitatis, & ex ratione causalitatis finalis conuenientis unioni hypostaticæ respectu visionis animæ Christi trahi possunt.

ARTICVLVS III.

Utrum Christus habuerit aliquam scientiam inditam, vel infusam.

Ad tertium sic proceditur. Videtur, quod in Christo non sit alia scientia indita, vel infusa præter scientiam beatam. Omnis enim alia scientia comparatur ad scientiam beatam, sicut imperfectum ad perfectum. Sed præsentem cognitionem perfectam, excluditur cognitio imperfecta: sicut manifesta visio faciei excludit ænigmaticam visionem fidei, ut patet prima ad Corinth. 13. Cum igitur in Christo fuerit scientia beata (ut dictum est) videtur, quod non potuerit in eo esse alia scientia indita.

Præterea, Imperfectior modus cognitionis disponit ad perfectiorem: sicut opinio, quæ est per syllogismum dialecticum, disponit ad scientiam, quæ est per syllogismum demonstratiuum. Habita autem perfectione non est ulterius necessaria dispositio: sicut habito termino, non est necessarius motus. Cum ergo cognitio quacunque alia creata comparatur ad cognitionem beatam, sicut imper-

fectum ad perfectum, & sicut dispositio ad terminum: videtur, quod cum Christus habuerit cognitionem beatam, quod non fuerit ei necessarium habere aliam cognitionem.

Præterea: Sicut materia corporalis est in potentia ad formam sensibilem, ita intellectus possibilis est in potentia ad formam intelligibilem. Sed materia corporalis non potest simul recipere duas formas sensibiles, vnā perfectiorem, & aliam minus perfectam: ergo neque anima potest simul recipere duplicem scientiam, vnā perfectiorem, & aliam minus perfectam, & sic idem quod prius.

Sed contra est, quod dicitur Coloss. 2. quod in Christo sunt omnes thesauri sapientie, & scientie absconditi.

Respondendo dicendum, quod sicut dictum est, deest aut, ut Ar. 1. huiusmodi natura humana assumpta à Verbo Dei, imperfecta non quæsit. Omne autem quod est in potentia, est imperfectum, nisi reducat ad actum. Intellectus autem possibilis humanus est in potentia ad omnia intelligibilia. Reducitur autem in actum per species intelligibiles, quæ sunt quedam forma completa ipsius, ut patet ex his, quæ dicuntur in tertio de Anima. Et ideo oportet in Christo ponere scientiam inditam, in quantum per Verbum Dei, anima Christi sibi personaliter vnita, impressa sunt species intelligibiles ad omnia, ad quæ intellectus possibilis est in potentia. Sicut etiam per Verbum Dei impressa sunt species intelligibiles menti Angelicæ in principio creationis rerum: ut patet per Augustinum 2. super Genes. ad litteram. Et ideo, sicut in Angelis secundum eundem Augustinum. ponitur duplex cognitio (vna scilicet matutina, per quam cognoscunt res in Verbo: & alia vespertina, per quam cognoscunt res in propria natura per species sibi inditas) ita præter scientiam diuinam increatam, est in Christo secundum eius animam scientia beata, quæ cognoscit Verbum, & res in Verbo: & scientia infusa, siue indita, per quam cognoscit res in propria natura per species intelligibiles humane menti proportionatas.

Ad primum ergo dicendum, quod visio imperfecta fidei in sui ratione includit oppositum manifestæ visionis, eo quod de ratione fidei est, ut sit de non visis, ut in Secunda parte dictum est. Sed cognitio, quæ est per species inditas, non includit aliquid oppositum cognitioni beatæ. Et ideo non est eadem ratio utrobique.

Ad secundum dicendum, quod dispositio se habet ad perfectionem dupliciter. Vno modo sicut via ducens ad perfectionem, alio modo sicut effectus à perfectione procedens. Per calorem enim disponitur materia ad suscipiendam formam ignis, quia tamen adueniente, calor non cessat, sed remanet quasi quidam effectus talis forme. Et similiter opinio ex syllogismo dialectico causata, est via ad scientiam, quæ per demonstrationem acquiritur: quia tamen acquisita, potest remanere cognitio, quæ est per syllogismum dialecticum, quasi consequens scientiam demonstratiuam, quæ est per causam. Quia ille, qui cognoscit causam, ex hoc etiam magis potest cognoscere signa probabilia, ex quibus procedit dialecticus syllogismus. Et similiter in Christo, simul cum scientia beatitudinis manet scientia indita, non quasi via ad beatitudinem, sed quasi per beatitudinem confirmata.

Ad tertium dicendum, quod cognitio beata non sit per speciem, quæ sit similitudo diuinæ essentia, vel eorum, quæ in diuinæ essentia cognoscuntur: ut patet ex his, quæ in Prima parte dicta sunt, sed talis cognitio est ipsius diuinæ essentia immediate per hoc, quod ipsa essentia diuina vnitur menti beatæ, sicut intelligibile intelligenti, quæ quidem essentia diuina est forma excedens proportionem cuiuslibet creature. Vnde nihil prohibet, quin cum hac forma superexcedente, simul infusa rationali menti species intelligibiles proportionata sue nature.

Sensus quæsit.

Quomodo differant in proprietate sermonis scientia indita & infusa declarat optime Cai. & post eum Med. & Suar. in Com. huius. Sed præterea quomodo differant scientia indita vel infusa

Infra q. 12. a. 1. cor. & 3. dist. 14. art. 1. q. 5. Et veri q. 20. ar. 2. c. si. & ar. 3. Et op. 9. c. 223. Et op. 2. q. 31. ar. præc.

Tex. 32. & 38.

Cap. 8. Lib. 11. de ciuit. Dei cap. 7.

q. 12. art. 4.

D. 485.

q. 12. art. 4.

ab ac-